Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskom programe pozorovania Zeme (GMES) a jeho počiatočnej prevádzke (2011 – 2013)“

KOM(2009) 223 v konečnom znení – 2009/0070 (COD)

(2010/C 339/04)

Spravodajca: **pán VAN IERSEL**

Rada sa 30. júna 2009 rozhodla podľa článku 157 ods. 3 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskom programe pozorovania Zeme (GMES) a jeho počiatočnej prevádzke (2011 – 2013)“

KOM(2009) 223 v konečnom znení – 2009/0070 (COD).

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 5. januára 2010.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 459. plenárnom zasadnutí 20. a 21. januára 2010 (schôdza z 20. januára) prijal 184 hlasmi za, pričom 2 členovia hlasovali proti a 4 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 EHSV víta nariadenie o pozorovaní Zeme a jeho počiatočnej prevádzke ako strategický krok vpred v novom rámci pre rozvoj vyspelej európskej vesmírnej politiky.

1.2 EHSV verí, že uplatňovaním existujúcich politík EÚ, vytváraním nových opatrení, intenzívnejším poskytovaním inteligentných a špecifických služieb pre Európu a ostatné krajiny a posilnením pozície EÚ v medzinárodných rokovaniach možno v tejto oblasti dosiahnuť významný prínos.

1.3 Prínos pre spoločnosť a občanov bude ešte väčší, keď vesmírne služby ovplyvnia veľkú škálu dôležitých oblastí ako napríklad oblasť klimatických zmien, riešenie núdzových situácií, environmentálne a zdravotné otázky ako kvalita vody a ovzdušia (znečistenie), poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, vyčerpanie prírodných zdrojov, otázky územného plánovania a témy verejnej bezpečnosti a obrany.

1.4 Vysoká kvalita je nevyhnutná pre vesmírnu a mimovesmírnu zložku, ako aj pre ich interaktívne možnosti a synergie. Vesmírne služby zásadne doplnia pozemné, vzdušné a námorné služby ([1]).

1.5 Hlavným cieľom vesmírnych služieb sú európske agentúry a verejné služby v členských štátoch. Osoh z nich budú mať aj súkromné subjekty. Rozsah služieb užitočných pre verejný a súkromný sektor sa zvýši s rozvojom trhu. Nadväzujúce odvetvia, obzvlášť malé a stredné podniky, si vyžadujú osobitnú pozornosť a finančnú podporu.

1.6 Kľúčový význam má riadenie. Medzi rozhodujúce prvky možno zaradiť:

— koordináciu a súdržnosť, ktoré vychádzajú z uznania vesmíru ako integrovanej témy EÚ a stavajú na plnom záväzku všetkých generálnych riaditeľstiev Európskej komisie a európskych agentúr zapojených do politík a aktivít súvisiacich s vesmírnym programom,

— koordináciu medzi Komisiou a rôznymi subjektmi verejného sektora členských štátov,

— operačné znalosti Komisie v oblasti spolupráce s nadväzujúcimi odvetviami,

— uspokojivé rámcové podmienky na podnietenie súkromných investícií.

1.7 Účinné prepojenie vesmírnej a pozemnej infraštruktúry prinesie kompletné, spoľahlivé a nepretržité údaje. Úplný a verejný prístup k údajom má rozhodujúci význam pre predchádzanie narušaniu a podporu nadväzujúcich odvetví. Jasne definované citlivé údaje z členských štátov a Európskej únie musia byť chránené.

([1]) Prínos vesmírnych služieb bude spočívať napríklad v zabezpečení rýchlejšieho prístupu k dôležitým informáciám, čím bude viac času na rozhodovanie a na prípravu protiopatrení. Okrem toho tieto služby uľahčia globálnu a regionálnu interpretáciu udalostí a náhlych nezrovnalostí.

1.8 EHSV berie na vedomie finančné krytie vo výške 150 miliónov EUR ako prvý krok na podporu aplikácií. Aby bolo celkové hodnotenie pozitívne, je potrebné vyriešiť ešte niekoľko otázok. Prípadný nedostatok finančných zdrojov, spustenie sentinelov B na doplnenie sentinelov A a pridelenie rozpočtových prostriedkov Spoločenstva zainteresovaným stranám vyžaduje ďalšie rokovania a objasnenia, aby bolo možné zabezpečiť, že systém úspešne naplní ciele politiky.

1.9 Budúce vesmírne služby ovplyvnia širokú škálu oblastí, ktoré priamo reagujú na potreby spoločnosti a občanov. EHSV preto dôrazne odporúča vypracovať komunikačnú stratégiu EÚ, ktorá by zvýšila informovanosť verejnosti o budúcom prínose pozorovania Zeme a zároveň by venovala osobitnú pozornosť vzdelávaniu a odbornej príprave technických expertov v tomto odbore.

1.10 Pozorovanie Zeme by sa malo stať jednou z tém Lisabonskej stratégie na obdobie po roku 2010.

2. **Pokrok v rámci európskej vesmírnej politiky**

2.1 Politické a ekonomické strategické dôvody sú hlavnou hnacou silou výraznejšieho záujmu o vesmír. Klimatické zmeny, environmentálne a vesmírne ciele, bezpečnosť občanov, ako aj doplnková bezpečnostná infraštruktúra robia rozšírené prevádzkové služby vo vesmíre veľmi žiaducimi.

2.2 Autonómna európska vesmírna politika a autonómne služby sú nevyhnutnou odpoveďou na zintenzívnenie celosvetových aktivít narastajúceho počtu partnerov a konkurentov v oblasti vesmírnej politiky ([2]).

2.3 Na základe zelenej a bielej knihy Komisie, ktoré boli uverejnené v ostatných desiatich rokoch, a rámcovej dohody medzi Európskou vesmírnou agentúrou a Komisiou z roku 2003 (všetky veľmi vítané výborom), EHSV plne podporoval opatrenia načrtnuté v dokumentoch Spoločnej vesmírnej rady, Komisie a Európskej vesmírnej agentúry z apríla a mája 2007 ([3]). V októbri 2009 predseda Barroso zdôraznil význam vesmírneho programu pre širokú škálu politík EÚ ([4]).

2.4 Európska vesmírna agentúra odviedla za dlhé obdobie veľký kus práce. Vesmírne programy s pomocou súkromných spoločností umožnili okrem výskumu realizovať aj rozvoj prevádzkových služieb. EHSV v minulom roku uviedol, že Európska vesmírna agentúra uskutočnila úspešnú „priemyselnú politiku". Na základe novej deľby práce medzi Európskou vesmírnou agentúrou a Komisiou sa Komisia stáva v plnej miere zodpovednou za operačnú fázu projektov.

2.5 EHSV už uviedol, že od zapojenia Komisie do tvorby politík a financovania očakáva rozšírenie aktivít verejného aj súkromného sektora v oblasti vesmíru.

2.6 Komisia v tejto súvislosti navrhuje nariadenie o Európskom programe pozorovania Zeme a jeho počiatočnej prevádzke (2011 – 2013) ako ďalší krok nevyhnutný pre splnenie požiadaviek na vyspelú európsku vesmírnu politiku.

2.7 Európsky program pozorovania Zeme priniesol zvýšený záujem a intenzívnejšie plánovanie európskych agentúr a verejného a súkromného sektora v celej Európe.

2.8 S ohľadom na zabezpečenie účinného spracovania potenciálne širokej škály výhod tohto programu EHSV minulý rok uvítal vytvorenie úradu pre GMES v rámci generálneho riaditeľstva pre podnikanie a priemysel, ktorý prevzal zodpovednosť za koordináciu. Keďže sa na programe podieľa viacero generálnych riaditeľstiev a prepojený je aj so siedmym rámcovým programom, táto koordinácia je veľmi žiaduca.

2.9 Intenzívnejšia koordinácia na európskej úrovni a medzi Komisiou a členskými štátmi bude prínosom aj pre integrované prístupy v členských štátoch, v ktorých často chýbajú. Môže tiež priniesť väčšiu informovanosť a zlepšiť vnímanie vesmírnej politiky jej prepojením so špecifickými službami pre občanov.

3. **Nariadenie**

3.1 Okrem výskumu a vývoja programu GMES, teda oblastí, v ktorých Komisia, Európska vesmírna agentúra a členské štáty figurujú ako partneri, sa Komisia zameria na oblasti, v ktorých opatrenia Spoločenstva prinesú hmatateľné výsledky.

3.2 Nariadenie predpokladá prevádzkové služby programu GMES v širšom meradle. Keďže ide o nový krok v novom rámci, zriadenie programu vrátane voľby priorít a riadenia sa stalo predmetom rozsiahlych diskusií medzi všetkými aktérmi, koordinátormi programu GMES v členských štátoch, (potenciálnymi) používateľmi a odvetviami.

3.3 Nariadenie o pozorovaní Zeme poskytuje právny základ pre program GMES a pokým sa nedosiahne dohoda o viacročnom rozpočte EÚ na roky 2013 – 2020 stanovuje financovanie jeho počiatočnej prevádzky v rokoch 2011 – 2013 Európskou úniou (t. j. z rozpočtu Komisie) vo výške 107 miliónov EUR, pričom ďalších 43 miliónov EUR je vyčlenených zo 7. rámcového programu, čo spolu predstavuje 150 miliónov EUR ([5]).

([2]) V tejto súvislosti je vhodné poukázať na Globálny systém sledovania systémov Zeme (GEOSS). Prostredníctvom európskeho programu pozorovania Zeme (GMES) Európa plánuje zohrávať veľmi dôležitú úlohu v Globálnom systéme sledovania systémov Zeme.

([3]) Ú. v. EÚ C 162, 25.6.2008, s. 24.

([4]) Úvodný prejav predsedu Komisie na konferencii „Ambície Európy v oblasti vesmíru, nové príležitosti pre európske podniky a občiansku spoločnosť", Brusel 15. a 16. októbra 2009.

([5]) Táto suma dopĺňa 1,4 miliardy EUR vyčlenených na vesmírne projekty zo 7. rámcového programu.

3.4 Predpokladá sa päť oblastí činnosti. V období rokov 2011 – 2013 sa bude klásť dôraz na služby zásahov v núdzových situáciách a služby monitorovania krajiny ([6]).

3.5 Počiatočnú prevádzku bude riadiť Komisia ako súčasť všeobecnej činnosti EÚ v oblasti GMES, kam patrí aj výskumná činnosť EÚ a činnosť partnerov programu GMES. Tento rámec je potrebné odlíšiť od technickej realizácie vesmírnej zložky programu GMES, ktorá bude zverená Európskej vesmírnej agentúre.

3.6 Okrem všeobecného súhlasu zainteresovaných strán konzultácie odhalili jednoznačnú potrebu spoľahlivých a presných údajov.

3.6.1 Rôzni používatelia, ako napríklad výskumné spoločenstvá, štátne a regionálne verejné orgány a bezpečnostné služby nevyhnutne potrebujú spoľahlivé údaje, niekedy dokonca krajne naliehavo.

3.6.2 Spoľahlivé a nepretržité údaje predstavujú nevyhnutnú podmienku ďalšieho vývoja trhov v oblasti pozorovania Zeme v Európe prostredníctvom nadväzujúcich odvetví, ktoré umožňujú rast a tvorbu pracovných miest ([7]).

3.7 V súvislosti so subsidiaritou je potrebné poznamenať, že celkové hodnotenie jasne uvádza, že na poskytovanie služieb stanovených týmto nariadením je potrebné zhromaždiť údaje z členských štátov na úrovni EÚ, čo prinesie veľké úspory, ako aj účinnú implementáciu legislatívy EÚ v oblasti životného prostredia ([8]).

4. **Všeobecné pripomienky**

4.1 Okrem existujúcich výskumných programov, služieb a niekoľkých prevádzok EHSV s nadšením víta počiatočnú prevádzku navrhnutú nariadením o pozorovaní Zeme ako strategický krok vpred.

4.2 Spustením programu GMES odštartovala Komisia a Európska vesmírna agentúra program pre civilné operatívne využitie satelitných údajov, ktorý je, spolu so svojimi meteorologickými aplikáciami, vďaka svojmu rozsahu a hĺbke, jedinečný na svete. Trvalý rozvoj a implementácia programu GMES umožní európskemu priemyslu získať pozíciu vedúceho svetového hráča.

4.3 Rozsiahle konzultácie medzi všetkými príslušnými zainteresovanými stranami, ako aj hodnotenie vplyvu dokazujú všeobecný súhlas s cieľmi programu a budúcimi príležitosťami. Niekoľko špecifických štúdií, ktoré boli vypracované na základe žiadosti, ukazuje podobný prínos programu GMES a rozšírenie príležitostí pre verejné a súkromné subjekty ([9]).

4.4 Výhody, ktoré od novej prevádzky očakáva široká škála verejných a súkromných aktérov a EHSV, možno zhrnúť takto:

— zo strategického hľadiska odráža európske pozorovanie Zeme narastajúcu zodpovednosť EÚ na európskej a medzinárodnej úrovni a jej dlhodobý vplyv na európske a svetové dianie,

— špecifické a včasné informácie o vesmíre pomôžu Komisii, členským štátom a regiónom presnejšie implementovať existujúce programy,

— (nové) postupy bude možné navrhovať s väčšou presnosťou,

— informácie o vesmíre zásadným spôsobom prispejú k mimovesmírnej prevádzke prostredníctvom zdokonalenia vedomostí a rozšíreného zhromažďovania údajov ([10]),

— nové informácie posilnia postavenie európskych agentúr, ako napríklad Európskej environmentálnej agentúry a Európskej obrannej agentúry,

— vzniknú rozsiahle príležitosti pre nadväzujúce činnosti súkromného sektora,

— nové služby požadované štátnymi verejnými orgánmi a agentúrami prinesú občanom výhody v oblasti životného prostredia a bezpečnosti, úspory nákladov založené na inteligentných riešeniach a budú tiež faktorom rastu,

— pri medzinárodných rokovaniach o problémoch ako napríklad klimatické zmeny a dohodách zameraných na lepšie monitorovanie zaujme EÚ pozíciu založenú na väčšom množstve poznatkov,

— špecifické služby vychádzajúce zo špecifických informácií podporia opatrenia EÚ pre rozvojové krajiny.

4.5 Predpokladá sa, že pomer nákladov a výnosov bude pozitívny: pomerne malý obrat prinesie rozsiahle výhody.

4.6 Obdobie implementácie programov Európskej vesmírnej agentúry je obmedzené na tri roky. Rada by mala pre EÚ prijať dlhodobé záväzky na obdobie po roku 2013. Nadväznosť operačných programov je veľmi dôležitá. Aby mohli verejné služby profitovať z pozorovania Zeme a aby sa dosiahli verejné ciele, je nutné zabezpečiť dlhodobé plánovanie. Dlhodobé plánovanie predstavuje základný predpoklad aj na povzbudenie nadväzujúcich odvetví rozvíjať služby.

([6]) Pozri článok 3 nariadenia.

([7]) Pozri článok 8 nariadenia.

([8]) Pozri tiež článok 4 ods. 3 nariadenia.

([9]) Pozri tiež analýzu sociálno-ekonomického prínosu programu GMES, PriceWaterhouseCooper, október 2006, štúdiu Vesmírna politika EÚ a jej využitie pre konkurencieschopnosť odvetvia priemyslu EÚ, vypracovanú pre EP v roku 2007 a štúdiu o konkurencieschopnosti odvetví súvisiacich s programom GMES, Ecorys a kolektív, november 2008.

([10]) Príkladmi sú Terrafirma, informačná služba o rizikách zemských pohybov, napríklad v pobrežných a seizmicky aktívnych oblastiach, služba Promote zameraná na sledovanie kvality ovzdušia, služba My ocean na monitorovanie oceánov a predpovede, Safer, služba zásahov v núdzových situáciách.

4.7 V tejto súvislosti je dôležité zabezpečiť nadväznosť, spoľahlivosť a úplný a verejný prístup k údajom pre všetky zainteresované strany.

4.8 Informovanosť európskej verejnosti je nevyhnutná pre udržateľnosť vesmírnej politiky. Obzvlášť potrebná je komunikačná stratégia EÚ zameraná na získanie podpory verejnosti, ktorá by jasne vysvetlila budúci prínos vesmírnych služieb pre spoločnosť a občanov.

4.9 EHSV v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu venovať osobitnú pozornosť vzdelávaniu a odbornej príprave technických expertov z tohto odboru.

5. **Riadenie**

5.1 Keďže počiatočná prevádzka stanoví rámec pre rozšírené služby neskoršej etapy, už na začiatku by sa mala zabezpečiť primeraná správa a riadenie. Riadenie sa týka najmä nasledujúcich bodov.

5.1.1 Z pochopiteľných príčin bol vesmírny program dlho do istej miery izolovanou oblasťou politiky EÚ, v súčasnosti by však mal byť plne uznaný za súčasť širokej škály politík Spoločenstva. Vesmírny program dokonale zapadne do Lisabonskej stratégie na obdobie po roku 2010 ([11]).

5.2 Všetky generálne riaditeľstvá Komisie, ktoré spolupracujú na vesmírnej politike, by mali účinne koordinovať svoju činnosť, aby sa predišlo prekrývaniu. Ak je do pozorovania Zeme zapojených viac riaditeľstiev, predpokladá sa, že vyvinú cielenú činnosť.

5.3 Európske agentúry a generálne riaditeľstvá, menovite GR pre výskum, životné prostredie, poľnohospodárstvo, spravodlivosť a vnútorné záležitosti, zdravie a ochranu spotrebiteľov, rozvoj, obchod a vonkajšie vzťahy, je potrebné zapojiť z dvoch ďalších dôvodov:

— kvôli získaniu presných informácií potrebných na zriadenie podporných satelitných služieb,

— na úspešné využitie výhod poskytovaných služieb.

5.4 Dobre koordinované prístupy riadené Komisiou ako aj uplatňované v rámci nej tiež zabezpečia súdržnosť a interoperabilitu medzi programom GMES a ostatnými vesmírnymi programami ako napríklad telekomunikáciami a dopravou.

5.5 Pre vysoký počet prevádzkovateľov sústredených v jednotlivých štátoch, ktorí sa zúčastňujú aj na zhromažďovaní informácií, je potrebné vyvinúť účinnú koordináciu.

5.6 Vďaka satelitom, automatickým meracím staniciam a internetu je čoraz jednoduchšie monitorovať ekologický vývoj v reálnom čase. Program GMES môže priniesť „takmer okamžité získavanie informácií na účely prijímania rozhodnutí“ pri meraní kvality životného prostredia v rámci myšlienky „viac ako HDP“ ([12]).

5.7 Narastajúci počet satelitov vyžaduje starostlivé riadenie všetkých možností vesmíru, aby sa zabránilo zrážkam vo vesmíre, ktoré by vyústili do veľmi nežiaducej kontaminácie a znečistenia vesmíru.

6. **Špecifické otázky**

6.1 Pozorovanie Zeme je ešte stále relatívne malým trhom v porovnaní s trhmi zaoberajúcimi sa vesmírnou politikou ako celkom. V roku 2005 predstavovali celkové príjmy 1,3 miliardy EUR, vrátane 0,4 miliardy EUR z Európy, polovicu z čoho tvorili meteorologické aplikácie.

6.2 Dodávateľské odvetvia v sektore pozorovania Zeme sú prevažne inštitucionálne a sú závislé od verejných financií. Vznikajúce pozorovacie satelity komerčného charakteru sú vyvíjané v rámci verejno-súkromných partnerstiev a sú stále závislé na verejnom financovaní.

6.3 *Kľúčové sú údaje*

6.3.1 EHSV zdôrazňuje potrebu úplného a verejného prístupu k údajom ako predpoklad vytvorenia rovnakých podmienok pre verejné a súkromné subjekty a na povzbudenie ešte stále slabého vývoja v rámci súkromného sektora.

6.3.2 Nepretržité získavanie údajov je nesmierne dôležité pre rozvíjanie životaschopných nadväzujúcich odvetví. Neistota by v tomto ohľade bola pre trh obrovskou prekážkou, pretože by viedla k domnienke, že požadovaná infraštruktúra nenaplní očakávania.

6.3.3 Odozva priemyslu na prvú sériu operatívnych satelitov programu GMES (sentinelov A) je výlučne pozitívna ([13]). Súčasný systém získavania údajov o vesmíre si však vyžaduje osobitnú pozornosť, aby bolo možné zabezpečiť optimálne podmienky.

6.3.4 Rovnako dôležité pre udržateľnosť sú aj plánované sentinely B, ktoré majú nahradiť sentinely A (ktorých funkčnosť sa končí) a zabezpečiť nadväznosť služieb v prípade poruchy satelitu. Financovanie sentinelov B je ešte stále neisté. To sa musí zmeniť.

([11]) Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

([12]) Pozri oznámenie Európskej komisie „Viac ako HDP. Meradlo pokroku v meniacom sa svete“, KOM(2009) 433 v konečnom znení.

([13]) Pozri priemyslový informačný deň „Politika v oblasti nakladania s údajmi získanými prostredníctvom sentinelov programu GMES“, Brusel 11. septembra 2009.

6.3.5 Aby bolo možné zabezpečiť kontinuitu služieb alebo rozvoj nových služieb, musí sa nadväzujúcim odvetviam (po konzultáciách) čo najskôr objasniť budúci mechanizmus spoplatňovania údajov.

6.4 *Finančné podmienky*

6.4.1 Finančné zdroje vyčlenené na počiatočnú prevádzku v rokoch 2011 – 2013 predstavujú 150 miliónov EUR, t. j. 43 miliónov EUR z rozpočtu 7. rámcového projektu a 107 miliónov EUR z rozpočtu Komisie. EHSV žiada objasnenie niekoľkých nevyriešených otázok.

6.4.2 Zainteresované strany musia mať istotu, že finančné krytie vo výške 107 miliónov EUR bude poskytnuté formou dotácie alebo pôžičky. Musia sa objasniť pravidlá účasti. Majú byť zúčastnené krajiny chápané ako potenciálni príjemcovia grantov alebo zmlúv?

6.4.3 Vzhľadom na očakávané výsledky bude suma 150 miliónov EUR len sotva postačovať. Po prvé, prevláda názor (napríklad v ESA a EADS), že na dosiahnutie stanovených požiadaviek je v rámci 7. rámcového projektu nevyhnutné vyčleniť ďalších 30 miliónov EUR na pozemné inštalácie. Po druhé, nie je jasné, ako bude pokrytá prevádzka v roku 2013, hoci finančné zdroje z rozpočtu EÚ na obdobie rokov 2013 – 2020 budú pravdepodobne zaistené.

6.4.4 Treťou problematickou oblasťou je plánované spustenie sentinelov B, ktoré je stále neisté, pretože naň ešte neboli vyčlenené prostriedky ([14]).

6.4.5 Ďalšou výzvou je financovanie súvisiacich námorných, vzdušných a bezpečnostných služieb, o ktorých by sa malo rozhodovať v rovnakom čase ako o financovaní služieb monitorovania krajiny a služieb poskytovaných v núdzových situáciách EHSV by uvítal informácie o financovaní týchto služieb a o rozsahu zapojenia 7. a 8. rámcového projektu a generálnych riaditeľstiev Európskej Komisie, obzvlášť GR pre životné prostredie. Takéto objasnenie je veľmi dôležité pre nadväzujúce odvetvia.

6.4.6 Dodatočné potrebné výdavky nemusia byť vyčlenené iba z rozpočtu EÚ. Možné sú aj iné zdroje, napríklad Európska vesmírna agentúra alebo príspevky jednotlivých štátov.

6.5 *Nadväzujúce odvetvia*

6.5.1 Nadväzujúce odvetvia pozorovania Zeme (rozvíjajúce sa odvetvia) v súčasnosti predstavujú malú nejednotnú skupinu asi 150 spoločností, ktoré v roku 2006 zamestnávali približne 3 000 osôb. Celkové európske príjmy za rok 2006 predstavovali 250 až 300 miliónov EUR. Príjmy z verejného sektora dosiahli približne 150 miliónov EUR. Medzi zákazníkov patria vo veľkej miere verejné orgány a agentúry. Zisky sú nestále. Priemysel Spojených štátov je dva až trikrát väčší ako európsky priemysel. Má tiež vyššiu mieru rastu ([15]).

6.5.2 Žiaduce zoskupenie nadväzujúcich činností práve prebieha.

6.5.3 Dlhoročná spolupráca Európskej vesmírnej agentúry s priemyselnými odvetviami, hoci v obmedzenom rozsahu uskutočnených činností, umožnila Európskej vesmírnej agentúre získať potrebné znalosti na podporu služieb. Toto viedlo k úspešnej priemyselnej politike.

6.5.4 Keďže zodpovednosť za aplikácie sa z Európskej vesmírnej agentúry prenesie na Komisiu, EHSV žiada, aby podobné odborné poznatky o odvetviach boli zabezpečené aj v rámci oddelení Komisie.

6.5.5 Hlavné body budúceho programu sú jasné. Silný dôraz sa kladie na zapojenie malých a stredných podnikov, ktorých kreativita má podľa názoru EHSV zásadný význam. V tejto súvislosti by EHSV rád zdôraznil dve veci:

6.5.5.1 Rozpočty projektov vo výške 25 miliónov EUR vyžadujú zapojenie väčších spoločností. Európska vesmírna agentúra sa aktívne snažila zapojiť malé a stredné podniky. Rovnaký postoj musí zaujať Komisia.

6.5.5.2 Malým a stredným podnikom musí byť na základe princípu rovnoprávnosti ponúknuté stať sa hlavnými dodávateľmi v menších projektoch.

6.5.6 Pri zadávaní projektov týkajúcich sa finančného krytia vo výške 150 miliónov EUR na roky 2011 – 2013 musí Komisia preskúmať možné narušenie hospodárskej súťaže verejným sektorom, ktoré by mohlo byť ešte zosilnené hodnoteniami konzultantov. Úloha verejného sektora ako hlavného zákazníka služieb je v súčasnosti často nie celkom jasná.

6.5.7 Keďže cieľom programu GMES je vytvoriť inovačnú oblasť geoinformačných služieb, do programu musia byť zapojené všetky priemyselné subjekty. Existuje snaha zapojiť hlavne tie odvetvia, ktoré už spolupracujú na vesmírnej politike. EHSV však zdôrazňuje, že ak má mať program GMES udržateľnú budúcnosť, je potrebné zapojiť všetkých účastníkov odvetvia vesmírnych aj mimovesmírnych geoinformačných služieb.

6.5.8 EHSV schvaľuje finančnú podporu pre projekty súkromných spoločností zameranú na kompenzáciu zlyhania trhu v tomto strategickom a vysoko potenciálnom odvetví.

6.5.9 V súčasnosti je vesmírna činnosť koncentrovaná v jednej časti EÚ. Vzhľadom na dnešné možnosti sa v nových členských štátoch môže a aj musí podporovať ďalší vývoj nadväzujúcich odvetví.

([14]) Sentinely B vyvíja Európska vesmírna agentúra, ale náklady na prevádzku, ktoré by podľa výpočtov EADS mali predstavovať 165 miliónov EUR, by mala pokryť Komisia.

([15]) Pre kompletnú a hĺbkovú analýzu pozri štúdie uvedené v poznámke pod čiarou č. 9.

6.5.10 EHSV považuje znižujúci sa počet expertov v tomto odbore za dôvod na značné obavy. Súčasný trend je potrebné zvrátiť. Je potrebné zintenzívniť sústavy vzdelávania a odbornej prípravy pre potenciálnych zákazníkov z verejného sektora, ako aj v technologicky špičkových nadväzujúcich odvetviach, aby mohol priemysel naplno ťažiť z príležitostí.

6.6 *Bezpečnosť*

6.6.1 Vzhľadom na to, že Európska vesmírna agentúra sa zaoberala vesmírnym programom z hľadiska národnej bezpečnosti, dohoda medzi Európskou komisiou a Európskou vesmírnou agentúrou podpísaná v roku 2004 a uznesenie Rady z mája 2007 predstavujú zásadný posun. EHSV víta pozornosť, ktorá sa venuje využívaniu údajov a informácií získaných programom GMES pre bezpečnosť občanov, a politiku na ochranu údajov, ktorej cieľom je zaistiť bezpečné využívanie potenciálne citlivých údajov Komisiou, európskymi agentúrami a členskými štátmi.

6.6.2 EHSV tiež víta zvýšenú koordináciu medzi programom GMES a Európskou obrannou agentúrou, ktorá zabezpečí prepojenie politiky ochrany údajov získaných programom GMES a aplikácií budúceho plánovania bezpečnostných schopností Európy a súvisiacich budúcich požiadaviek.

6.6.3 EHSV v plnej miere podporuje plánovaný prístup dvojakého (civilného a vojenského) využitia, ktorý kombinuje vedecké využitie s využitím zameraným na obranu ako strategický plán pre program GMES. Takýto prístup je mimoriadne dôležitý pre riešenie okamžitých, strednodobých a dlhodobých problémov zlepšením schopností Európy v oblastiach ako námorný dozor, monitorovanie krajiny a hraníc, vrátane monitorovania ([16]) organizácie ilegálnej migrácie, kontroly pašovania a obchodu s drogami a ochrany kritických infraštruktúr, ako aj boja proti šíreniu zbraní.

V Bruseli 20. januára 2010

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

([16]) V úzkej spolupráci s agentúrou EÚ pre pozemný hraničný dozor Frontex.